

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра туризму та країнознавства

Г.А. Богатирьова

КУРОРТНА СПРАВА

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни
Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр

Кривий Ріг
2019

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра туризму та країнознавства

Г.А. Богатирьова

КУРОРТНА СПРАВА

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни
Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр

Затверджено на засіданні
кафедри туризму та країнознавства
Протокол № 4
від «04» листопада 2019 р.

Схвалено навчально-методичною радою
ДонНУЕТ
Протокол № 3
від «28» листопада 2019 р.

Кривий Ріг
2019

УДК 338.48-6:([911.372.4:615.8]: 001.11):378(072)

Богатирьова, Г.А.

Курортна справа [Текст] : метод. рек. до вивч. дисц. / Г.А. Богатирьова; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. Туризму та країнознавства. – Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2019. – 64 с.

Методичні рекомендації містять програму, плани семінарських занять, завдання для самостійного вивчення з дисципліни «Курортна справа», перелік питань для підготовки до підсумкового контролю, перелік основної та додаткової літератури, розподіл балів за видами робіт, що виконуються студентами протягом вивчення дисципліни, термінологічний словник.

УДК 338.48-6:(005+7/8) (072)

© Богатирьова Г.А., 2019

© Донецький національний університет
економіки і торгівлі імені Михайла
Туган-Барановського, 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ЧАСТИНА 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
ЧАСТИНА 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	15
Змістовий модуль 1. Курортна справа як наука.....	16
Змістовий модуль 2. Природні лікувальні ресурси та їх використання. Види і методи курортного лікування.....	22
ЧАСТИНА 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	26
Змістовий модуль 1. Курортна справа як наука.....	27
Змістовий модуль 2. Природні лікувальні ресурси та їх використання. Види і методи курортного лікування.....	43
Термінологічний словник.....	58

ВСТУП

Збільшення темпів розвитку індустрії туризму в світі, зростання обсягів і розширення географії туристських потоків, культурного обміну між країнами і цивілізаціями суттєво відображається на вимогах керівників вітчизняних туристичних підприємств до професійної компетентності працівників в царині курортної справи. Сформовані компетенції майбутніх фахівців туризму передбачають професійне оперування інформацією з основ санаторно-курортної справи в Україні та в різних країнах світу, а також використання її в практичній роботі щодо формування конкурентоспроможного туристичного продукту та підвищення якості туристичного обслуговування споживачів.

Основними завданнями дисципліни є: формування у студентів знань про курортну справу як комплексну науку, розкриття етапів її розвитку та характеристика сучасного стану; дослідження класифікації та географії курортів світу, розгляд основних тенденцій розвитку курортів різних країн та основних курортно-рекреаційних районів; розкриття суті та проблем лікувального туризму як сучасного напрямку курортної медицини; формування у студентів поняття про важливе значення використання природних лікувальних чинників у профілактиці захворювань серця, опорно-рухового апарату, захворювань органів дихання, травлення тощо; вивчення студентами основних показів та проти показів застосування природних лікувальних ресурсів, а також правилами відбору хворих на курорти; виявлення сучасних проблем функціонування та розвитку санаторно-курортних територій України.

Мета дисципліни – формування професійних компетентностей щодо формування теоретичних вмій та навичок використання природно-кліматичних і санаторно-рекреаційних ресурсів курортів, організації санаторно-курортного лікування.

**ЧАСТИНА 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ**

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Вибіркова дисципліна для студентів спеціальності 242 «Туризм»
Семестр (осінній / весняний)	осінній
Кількість кредитів	4
Загальна кількість годин	120
Кількість модулів	2
Лекції, годин	30
Практичні / семінарські, годин	24
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	66
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	3,6
самостійної роботи студента	4
Вид контролю	залік

2. Програма дисципліни

Ціль – формування професійних компетентностей щодо формування теоретичних вмінь та навичок використання природно-кліматичних і санаторно-рекреаційних ресурсів курортів, організації санаторно-курортного лікування.

Завдання: сформувати у студентів про курортну справу як комплексну науку, розкрити етапи її розвитку та охарактеризувати сучасний стан; дослідити класифікацію та географію курортів світу, розглянути основні тенденції розвитку курортів різних країн; виділити та охарактеризувати основні курортно-рекреаційні райони; розкрити суть та проблеми лікувального туризму як сучасного напрямку курортної медицини; розкрити значення природних лікувальних ресурсів України у відновленні здоров'я населення; вивчити їх класифікацію та способи оздоровлення; сформувати у студентів поняття про важливе значення використання природних лікувальних чинників у профілактиці захворювань серця, опорно-рухового апарату, захворювань органів дихання, травлення тощо; виявити сучасні проблеми функціонування та розвитку санаторно-курортних територій України.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Теоретичні засади курортної справи.
2. Курорти як центри розвитку лікувально-оздоровчого туризму.
3. Класифікація та типологія курортів.
4. Рекреаційно-курортне районування території України.
5. СПА-технології в курортології та лікувально-оздоровчому туризмі.
6. Анімаційне обслуговування, оздоровчий туризм, рекреаційні послуги та спорт на курортах.

7. Порядок та правила забезпечення санаторно-курортного лікування в Україні.

8. Клімат як лікувальний чинник.

9. Кліматолікування.

10. Мінеральні води України: класифікація, характеристика, значення.

11. Бально-гідротерапія та використання природних мінеральних вод.

12. Лікувальні грязі (полоїди та полоїдолікування).

13. Природні лікувальні чинники: рідкісні і преформовані.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Курортна справа як наука					
Тема 1. Теоретичні засади курортної справи	8	2	1	-	5
Тема 2. Курорти як центри розвитку лікувально-оздоровчого туризму.	8	2	1	-	5
Тема 3. Класифікація та типологія курортів.	11	4	2	-	5
Тема 4. Рекреаційно-курортне районування території України.	9	2	2		5
5. СПА-технології в курортології та лікувально-оздоровчому туризмі.	9	2	2		5
Тема 6. Анімаційне обслуговування, оздоровчий туризм, рекреаційні послуги та спорт на курортах.	11	4	2		5
Тема 7. Порядок та правила забезпечення санаторно-курортного лікування в Україні	10	2	2		6
Разом за змістовим модулем 1	66	18	12	-	36
Змістовий модуль 2. Природні лікувальні ресурси та їх використання. Види і методи курортного лікування.					
Тема 8. Клімат як лікувальний чинник.	9	2	2	-	5
Тема 9. Кліматолікування.	9	2	2	-	5
Тема 10. Мінеральні води України: класифікація, характеристика, значення.	9	2	2	-	5
Тема 11. Бально-гідротерапія та використання природних мінеральних вод.	9	2	2	-	5
Тема 12. Лікувальні грязі (полоїди та полоїдолікування).	9	2	2	-	5
Тема 13. Природні лікувальні чинники: рідкісні і преформовані.	9	2	2	-	5
Разом за змістовим модулем 2	54	12	12	-	30

Усього годин	120	30	24	-	66
---------------------	------------	-----------	-----------	----------	-----------

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Семінар – питань і відповідей «Курортна справа як наука»	1
2	Семінар – обговорення «Курорти як центри розвитку лікувально-оздоровчого туризму»	1
3	Семінар – дискусія «Класифікація та типологія курортів»	2
4	Семінар - розгорнута бесіда «Рекреаційно-курортне районування території України»	2
5	Семінар – бесіда «СПА-технології в курортології та лікувально-оздоровчому туризмі»	2
6	Семінар – запитань і відповідей « Анімаційне обслуговування, оздоровчий туризм, рекреаційні послуги та спорт на курортах»	2
7	Семінар - бесіда «Порядок та правила забезпечення санаторно-курортного лікування в Україні	2
8	Семінар - обговорення «Природні лікувальні ресурси та їх використання Види та методи курортного лікування»	2
9	Семінар – запитань і відповідей «Клімат як лікувальний чинник»	2
10	Семінар - дискусія «Кліматолікування»	2
11	Семінар – розгорнута бесіда «Мінеральні води України: класифікація, характеристика, значення»	2
12	Семінар - дискусія «Бально-гідротерапія та використання природних мінеральних вод»	2
13	Семінар - дискусія «Лікувальні грязі. Природні лікувальні чинники: рідкісні і преформовані»	2
Всього		24

5. Індивідуальні завдання

1. Робота із законодавчими документами у сфері регулювання діяльності курортів.
2. Аналітико-графічна робота на основі офіційної статистики з використанням інтернет-джерел.
3. Підготовка рефератів (доповідей) та наукових статей.
4. Огляд періодичної літератури за темами курсу.
5. Розв'язання ситуаційних завдань.
6. Робота з понятійно-категоріальним апаратом курсу.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема семінарських занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Курортна справа як наука			
Семінар – питань і відповідей «Курортна справа як наука»	4	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення: проблеми оздоровлення в санатрон-курортних умовах; ефективність санатрон-курортного лікування; компетентність працівників галузі курортної справи; взаємозв'язок між розвитком курортів та умовами географічного середовища; предмет і завдання курсу; концептуальні засади розвитку курортної справи в Україні. Джерела [1, 4, 6, 9]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семінар – обговорення «Курорти як центри розвитку лікувально-оздоровчого туризму»	4	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення : ринок курортно-рекреаційного туризму; оновлення курортного продукту; турпродуктна диференціація й ринкове розмежування курортів; історія курортів світу. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Семінар – дискусія «Класифікація та типологія курортів»	5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: курортно-рекреаційні комплекси України; бальнеокліматичні курорти; грязеві; кумисолікувальні; горнолижні; морські; характер природно-лікувальних ресурсів; програми курортно-оздоровчих турів; рекреаційні потреби споживачів. Джерело [2 – 6, 11]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, проведення дискусії, заслуховування та обговорювання повідомлень
Семінар – розгорнута бесіда «Рекреаційно-курортне районування території України»	5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення: територіальна структура курортного комплексу України; рекреаційні райони; рекреаційні регіони; рекреаційні зони; Джерело [1, 2, 5, 9]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, проведення дискусії, заслуховування та обговорювання повідомлень
Семінар - бесіда «СПА-технології в курортології та лікувально-оздоровчому туризмі»	5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення : рекреаційно-курортні СПА-центри в Україні; організаційні типи і підтипи СПА-центрів; спа-процедури; геопросторова організація спа-курортів; спа-напрямки: таласотерапія, ландшафтотерапія, ароматерапія, бальнеотерапія, апітерапія, галотерапія, стоун-терапія, кінезіотерапія, музикотерапія, арт-терапія. Джерело [1, 3 4, 5, 10]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, проведення дискусії, заслуховування та обговорювання повідомлень
Семінар – запитань і відповідей «Анімаційне обслуговування, оздоровчий туризм, рекреаційні послуги та спорт на курортах»	5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення: різновиди рекреаційних послуг; готельна анімація; театралізовані заходи; спортивні заходи; тематичні вечори; розважально-ігрові програми; лікувальний і відпочинково-оздоровчий туризм; спортивно-оздоровчі послуги. Джерело [1, 4, 5, 12]. 2. Самотестування.	Тестування, проведення дискусії, заслуховування та обговорювання повідомлень

		3. Підготовка до понятійного диктанту.	
Семінар - бесіда «Порядок та правила забезпечення санаторно-курортного лікування в Україні»	4	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення : забезпечення інвалідів путівками санаторно-курортного лікування; реабілітація застрахованих осіб; компенсація санаторно-курортної путівки; система закупівлі санаторно-курортних послуг. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань
Семінар - обговорення «Природні лікувальні ресурси та їх використання»	4	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення: Бальнеологічне лікування на курортах радоновими і вуглекислими водами; Санаторно-курортне лікування на гірських кліматичних курортах, в лісі і на морі; Види кліматотерапії: лікування геліотерапією і аеротерапією (загартовуванням повітрям); Методи гідротерапії: курорти радонових вод; лікувально-санаторний режим. Джерело [2 – 6, 13, 15]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань
Разом змістовий модуль 1	36		
Змістовий модуль 2. Природні лікувальні ресурси та їх використання. Види і методи курортного лікування.			
Семінар - запитань і відповідей «Клімат як лікувальний чинник»	5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення: приморські, гірські, рівнинні, лісові й степові кліматичні курорти; ефект кліматотерапії; комплексні методи кліматології; особливості впливу клімату на організм людини; метеопрофіліктика. Джерело [4, 7, 9]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань
Семінар-дискусія «Клімато лікування»	5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення: клімато лікувальні процедури; аеротерапія; повітряні ванни; геліотерапія; таласотерапія; методи таласотерапії; мікро кліматотерапія; аерофітотерапія; цілодобова спелеотерапія. Джерело [1, 4, 13, 16]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань
Семінар – розгорнута бесіда «Мінеральні води України: класифікація, характеристика, значення»	5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення : гідромінеральні ресурси України; хімічний склад мінеральних вод; характеристика джерел мінеральних вод; використання мінеральних вод в медицині; класифікація мінеральних вод з точки зору бальнеології; класифікація мінеральних вод за хімічним складом; класифікація мінеральних вод в залежності від газового стану; лікувальна дія мінеральних вод. Джерело [1, 2, 4, 8, 9]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань, перевірка зібраної інформації
Семінар-дискусія «Бально-гідротерапія та використання природних мінеральних вод»	5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення: Хімічний фактор у низці факторів, які лежать у основі фізіологічної та лікувальної дії мінеральних вод; гранично-допустима концентрація; оптимальна концентрація; класифікація мінеральних вод; «сухі» вуглекислі ванни; радонові ванни; сірководневі ванни; мінеральні ванни. Джерело [2, 4, 5, 8, 9]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, розв'язання практичних завдань
Семінар-дискусія	5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення: грязелікування,	Тестування, фронтальне та

«Лікувальні грязі. Природні лікувальні чинники: рідкісні і преформовані»		торфолікування, глинотерапія, галотерапія, кумисолікування, псамотерапія, радонотерапія, спелеотерапія; лікувальні грязі: поняття, класифікації, грязелікування; лікувальний торф і його застосування; терапевтичний ефект грязей; теплова дія лікувальних грязів. Джерело [1, 2, 4, 5, 9]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань, перевірка зібраної інформації
Разом змістовий модуль 2	30		
Разом	66		

7. Матриця зв'язку між дисципліною/ змістовим модулем, результатами навчання та компетентностями

Результати навчання	Компетентності										
	Загальні					Предметно-спеціальні					
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6
1. Знання структури та змісту навчальної дисципліни									+		
2. Знання законодавчих актів, що регулюють здійснення курортної діяльності в Україні										+	
3. Знання основних типів природних лікувальних чинників, їх поширення по території України та вплив на самопочуття людини при використанні у лікувальних технологіях курортних установ						+					
4. Знання принципів розміщення і функціонування курортів і санаторно-курортних закладів						+					
5. Знання закономірностей формування курортно-рекреаційних районів на території України											+
6. Знання інноваційних методик та технологій, що використовуються для покращення стану здоров'я на курортах світу та в Україні							+				
7. Знання основних тенденцій розвитку курортів світу								+			
8. Уміння формулювати основні поняття та положення курсу							+				
9. Уміння знаходити, використовувати і аналізувати статистичну та картографічну, а також Інтернет інформацію по основним темам курсу									+		
10. Уміння використовувати галузеві законодавчі акти у навчальній, науковій та практичній діяльності							+				
11. Уміння аналізувати основні природні лікувальні чинники з позицій можливості їх використання для покращення стану здоров'я при різних захворюваннях							+				
12. Уміння давати характеристику основним типам курортів на території України, визначати їх лікувальний профіль та спеціалізацію										+	

8. Методи викладання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Залік.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення заліку на протязі семестру (100 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру

№ семінарського заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання, письмові опитування	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	2	1	2	2		7
Тема 2	2	1	2			5
Тема 3	2	2	2	3		9
Тема 4	2	2	2			6
Тема 5	2	1	2	2		7
Тема 6	2	1		3		6
Тема 7	2	2	2	4		10
Разом змістовий модуль 1	14	10	16	10	10	60
Змістовий модуль 2						
Тема 1	1	1	1			3
Тема 2	1	1	2			4
Тема 3	1	1	1	4		7
Тема 4	2	1	1			4
Тема 5	1	1	2	4		8
Тема 6	2	1	1			4
Разом змістовий модуль 2	8	6	8	8	10	40
Разом	22	16	24	18	20	100

11. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.

3. Індивідуальні завдання.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Основна

1. Байлик СІ. Організація анімаційних послуг в туризмі : навч. посібник / С.І. Байлик, О.М. Кравець. Харків : ХНАМГ, 2008. 197 с
2. Влащенко Н.М. Нормативно-правове забезпечення санаторно-курортної діяльності в Україні / Н. М. Влащенко // Бізнес Інформ.2012. № 4. С. 147 – 150
3. Кусков А.С. Курортология и оздоровительный туризм / А.С. Кусков, О.В. Лысыкова. Ростов на / Д. : Феникс, 2004. 320 с.
4. Сухан В.С. Кліматологія і кліматотерапія: методичні рекомендації / В.С. Сухан. Ужгород: ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2012. 60 с.
5. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія: навч. посібник / В.Н. Фоменко. Київ : Центр навчальної літератури, 2007. 312 с
6. Чорненька Н.В. Організація туристичної індустрії: навч. посібник / Н В. Чорненька. Київ : Атіка, 2006. 264 с.

Допоміжна

7. Ветитнев А.М. Курортное дело : учеб. пособие / А.М. Ветитнев, Л.Б. Журавлева. – М. : КНОРУС, 2006. – 528 с.
8. Драчева Е.Л. Специальные виды туризма. Лечебный туризм : учеб. пособие / Е.Л. Драчева. М. : КноРус, 2010. 240 с.
9. Лапп С.К. Талассотерапия : море смывает все болезни / С.К. Лапп. Ростов на /Д. : Феникс, 2007. С. 55 – 67
10. Мигалина Ю.Ю. Розвиток санаторно-курортної справи в Україні [Електронний ресурс] / Ю.Ю. Мигалина. – Режим доступу : http://tourlib.net/statti_ukr/mygalyna2.htm, вільний. – (дата звернення: 09.01.2017). – Назва з екрана.
11. Заваріка ГМ. Курортна справа [Текст] : навч. посібник / Г. М. Заваріка; МОН України. К. : Центр учб. л-ри, 2015.
12. Рутинський, М. SPA-курорт як інноваційний тип рекреаційних закладів і суспільно-географічні тенденції розбудови мережі SPA-курортів у Західному регіоні України / Михайло Рутинський // Вісник Львівського університету / гол. ред. М. Мальський; відп. секретар Р. Романюк. Серія міжнародні відносини. 2008. Вип. 24. С. 298 - 306 http://www.lnu.edu.ua/faculty/intrel/2008_24/45.pdf
13. Писаревський І.М. Матеріально-технічна база готелів: підручник / І.М. Писаревський, А.А. Рябев ; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків : ХНАМГ, 2009. 286 с.

14. Рутинський М.Й. Класифікації та типології курортів / М.Й. Рутинський // Вісник Львівського університету. Серія географічна. 2007. Вип. 34. С. 236 – 246.
15. Рутинський М.Й. Рекреалогія з основами курортології : курс лекцій / М.Й. Рутинський ; за ред. М. Мальської. Львів : Фенікс, 2004. 68 с.
16. Ткаченко Т. Особливості управління закладами санаторно-курортної сфери [Електронний ресурс] / Т. Ткаченко, С. Костін. – Режим доступу : http://www.lnu.edu.ua/faculty/intrel/2008_24/19.pdf, вільний. – (дата звернення: 09.01.2017). – Назва з екрана
17. Нікіпелова О. М. Лікувальні грязі (пелоїди) та пелоїдолікування / О. М. Нікіпелова // Курорти та санаторії України: науково-практичний довідник / За ред. К. Д. Бабова, В. В. Єжова, О. М. Торохтіна. К. : Видавничий дім «Фолігрант», 2009. 429 с. – Режим доступу: <http://www.sankurort.ua/uk/4/22/25/>

Інформаційні ресурси

18. Всесвітня організація охорони здоров'я : офіційний веб-сайт. Режим доступу: <http://www.who.int/ru/>
19. Глоссарий «Медицина и Туризм» : Информационный портал «Медицина и Туризм» / Русский Медицинский Сервер (РМС) МедТур. Режим доступу: <http://www.medtour.info/glossary/>
20. Курорти та санаторії України : соціальний загальнонаціональний інформаційно-презентаційний проект / Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство соціальної політики України [та інші]. – Режим доступу: <http://sankurort.ua/uk/4/22/29/>
21. Міністерство охорони здоров'я України : офіційний веб-сайт . – Режим доступу: <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/>

**ЧАСТИНА 2.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ
ЗАНЯТЬ**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. КУРОРТНА СПРАВА ЯК НАУКА

Тема 1. Курортна справа як наука Семінар – питань і відповідей

План заняття:

1. Предмет, цілі і завдання дисципліни «Курортна справа».
2. Етапи розвитку науки про курорти.
3. Сучасна курортологія як медична наукова дисципліна.

Рекомендовані терміни для укладання термінологічного словника: *курортна справа, курорт, туризм, рекреалогія, курортні чинники.*

1. Розгорнуте обговорення у формі бесіди основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. В чому полягають особливості вивчення цілющих властивостей природних лікувальних чинників?
2. В чому полягає механізм дії природних лікувальних чинників на організм людини?
3. Розробка методів застосування курортних чинників при різних захворюваннях.
4. Чи потрібно вивчати потреби населення при різних захворюваннях?

2. Індивідуальне тестування.

3. Практичні завдання.

Завдання 1. Охарактеризувати головні цілі санаторно-курортного лікування.

Завдання 2. Чому існують диспропорції у складі санаторного контингенту хворих?

Завдання 3. В чому полягає зв'язок санаторно-курортного лікування з досанаторним етапом?

Тема 2. «Курорти як центри розвитку лікувально-оздоровчого туризму» Семінар - обговорення

План заняття:

1. Курортологія як наука про курорти
2. Курортна справа як давній вид туристської індустрії.
3. Давньоіндійська система медичних знань
4. Реформатори античної медицини.
5. Клятва Гіппократа – документ медичної етики.
6. Історичні етапи розвитку курортної справи.

Рекомендовані терміни для укладання термінологічного словника: *курортна справа, курортологія, лікувальні ресурси, курортне лікування, лікувальні природні фактори.*

1. Розгорнуте обговорення у формі бесіди основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Концепція державної політики розвитку курортної справи в Україні (наведіть приклади законів, які регулюють діяльність цієї галузі в Україні та світі).

2. В чому полягає сутність сучасної науки Курортології?

3. Назвіть основні розділи Курортології.

4. Що таке курортна інфраструктура?

5. Дайте визначення поняттю «санаторно-курортний продукт».

6. Які основні поняття і історія виникнення рекреації?

7. Що собою являє рекреація як вид людської діяльності, які її основні функції і тенденції розвитку в світі?

8. Що собою являє вільний час, структура, які його властивості і як воно використовується в цілях рекреації?

2. Індивідуальне тестування.

3. Практичні завдання.

Завдання 1. Виявити та охарактеризувати природні лікувальні фактори у поєднанні з фізикотерапевтичними та медикаментозними методами.

Завдання 2. Охарактеризувати природні ресурси України та світу: ландшафт, біоклімат, мінеральні води, лікувальні грязі

Завдання 3. Охарактеризувати рекреаційні ресурси України та світу.

Завдання 4. Охарактеризувати суспільно-історичний рекреаційний потенціал України та світу: архітектурно - історичні, подієві ресурси.

Тема 3. «Класифікація та типологія курортів»

Семинар – дискусія

План заняття:

1. Класифікація курортів.

2. Види санаторно-курортних закладів.

3. Особливості санаторно-курортного лікування.

4. Лікувально-оздоровчі місцевості України.

Рекомендовані терміни для укладання термінологічного словника: *курорт, курортно-рекреаційні заклади, рекреаційні пункти, рекреаційні зони, рекреаційні регіони.*

1. Розгорнуте обговорення у формі бесіди основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Дати характеристику потенційному фонду природоохоронних, оздоровчих та рекреаційних територій України, що відповідає міжнародним показникам раціонального збереження природно-рекреаційних ресурсів.

2. Назвати й охарактеризувати території України з найбільшою питомою вагою територій і об'єктів природно-заповідного фонду.

3. Наведіть статистичні дані щодо кількості загальнодержавних і місцевих курортів в Україні станом на 2018 рік.

4. Основні лікувальні фактори курорту (на конкретному прикладі функціонування санаторно-курортного закладу).

5. Рекреаційно-туристські ресурси України.

6. Що таке рекреаційна діяльність, які її види, як використовується рекреаційний потенціал?

7. Що таке рекреаційні заняття, які розрізняють групи і типи рекреаційних занять?

8. Як формуються цикли рекреаційної діяльності?

2. Індивідуальне тестування.

3. Практичні завдання.

Завдання 1. Охарактеризувати перспективи розвитку санаторно-курортної справи.

Завдання 2. Виявити та охарактеризувати природні лікувальні фактори у поєднанні з фізикотерапевтичними та медикаментозними методами.

Завдання 3. Охарактеризувати рекреаційні ресурси України та світу.

Завдання 4. Охарактеризувати курорти країни (на вибір студентом).

Тема 4. «Рекреаційно-курортне районування території України»

Семинар – розгорнута бесіда

План заняття:

1. Схема рекреаційного районування Всесвітньої туристичної організації.

2. Основні тенденції у формуванні рекреаційних територій.

3. Одиниці рекреаційного районування.

4. Схеми рекреаційного районування України.

Рекомендовані терміни для укладання термінологічного словника: *рекреаційний регіон, рекреаційне районування, рекреаційна територія, рекреаційний заклад.*

1. Розгорнуте обговорення у формі бесіди основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Характеристика рівень розвитку рекреаційної індустрії та її тенденцій.

2. Проаналізувати чинники, які впливають на рекреаційне районування.

3. Рекреаційне районування як наукова і практична процедура.

4. Основні аспекти рекреаційного районування.

2. *Індивідуальне тестування.*

3. *Практичні завдання.*

Завдання 1. Охарактеризувати фізико-географічний аспект рекреаційного районування.

Завдання 2. Охарактеризувати історичний аспект рекреаційного районування.

Завдання 3. Охарактеризувати економічний аспект рекреаційного районування.

Завдання 4. Охарактеризувати екологічний аспект рекреаційного районування.

Тема 5. «СПА-технології в курортології та лікувально-оздоровчому туризмі» Семінар-бесіда

План заняття:

1. СПА-курорт як інноваційний тип рекреаційних закладів.
2. Тенденції розвитку рекреаційно-курортних центрів нового типу – СПА.
3. Створення мережі Wellness - центрів (Центрів Здоров'я) і СПА-центрів естетичного або оздоровчого типу, а також кабінетів і відділень СПА (СПА-зона).
4. Головна відмінна риса класичних курортів SPA.

Рекомендовані терміни для укладання термінологічного словника: *СПА-зона, СПА-центр, СПА-курорт, СПА-підтримка.*

1. *Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми та питаннями самостійного вивчення:*

1. Заміські СПА, створені на базі лікувально-оздоровчої місцевості, розташовуються на території, яка має природний лікувальний чинник.
2. Заміські СПА, створені на базі зони відпочинку.
3. Програми СПА-харчування.
4. СПА-кабінети у санаторно-курортних закладах.

2. *Індивідуальне тестування.*

3. *Презентація доповідей з використанням мультимедійного візуального супроводження.*

Тема 6. «Анімаційне обслуговування, оздоровчий туризм, рекреаційні послуги та спорт на курортах» Семінар – запитань і відповідей

План заняття:

1. Специфіка споживання рекреаційних послуг.
2. Класифікація рекреаційних послуг.

3. Курортно-лікувальні та профілактично-оздоровчі послуги.
4. Культурно-пізнавальні та культурно-розважальні послуги.
5. Культурно-освітні та розвиваючі послуги.
6. Спортивно-оздоровчі послуги.
7. Послуги організації професійно-ділової рекреації.

Рекомендовані терміни для укладання термінологічного словника: *рекреаційна послуга, види рекреаційних послуг, ринок рекреаційних послуг, мотиви, потреби, рекреаційна діяльність, рекреаційна галузь.*

1. Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми та питаннями самостійного вивчення:

1. Чинники, що формують попит населення на рекреаційні послуги.
2. Концептуальна модель рекреаційного продукту.
3. Специфіка рекреаційної сфери бізнесу.
4. Види рекреаційних послуг за функціональним призначенням.

2. Індивідуальне тестування.

3. Практичні завдання.

Завдання 1. Охарактеризувати мінливість рекреаційних послуг.

Завдання 2. Фактори, що впливають на формування рекреаційних потреб.

Завдання 3. Види рекреаційних послуг за фінансовими витратами.

Завдання 4. Назвіть специфічні ознаки рекреаційної послуги, як класичної послуги.

Завдання 5. Охарактеризуйте фактори, що впливають на формування рекреаційних потреб.

Завдання 6. Зазначте основні ознаки класифікації мотивів придбання рекреаційних послуг.

Завдання 7. Назвіть основні ознаки класифікації рекреаційних послуг.

Завдання 8. Надайте визначення ринку рекреаційних послуг.

Завдання 9. Назвіть основні види ринків рекреаційних послуг.

Тема 7. «Порядок та правила забезпечення санаторно-курортного лікування в Україні»

Семинар – бесіда

План заняття:

1. Санаторно-курортне лікування є важливою складовою системи соціальної політики.

2. Реалізація положень Конституції України, закону України «Про курорти» та законів України щодо забезпечення доступної та кваліфікованої медичної допомоги громадянам України.

3. Система закупівлі санаторно-курортних послуг.

4. Вартість послуг санаторно-курортного лікування.

Рекомендовані терміни для укладання термінологічного словника: *соціальна політика, медична допомога, санаторно-курортне лікування.*

1. Розгорнуте обговорення у формі бесіди основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Визначити специфіку санаторно-курортної галузі.
2. Назвіть типи для санаторно-курортного лікування заклади й визначте поле їх діяльності.
3. Схарактеризуйте типи спеціалізованих санаторіїв.
4. Особливості функціонування санаторіїв-профілакторіїв.
5. Санаторний режим та його особливості.
6. Терміни лікування хворих у санаторіях.

2. Індивідуальне тестування.

3. Практичні завдання.

Завдання 1. Що таке санаторно-курортний відбір?

Завдання 2. Види та умови отримання путівок на санаторно-курортне лікування.

Завдання 3. Порядок отримання путівки та проведення необхідних обстежень.

Завдання 4. Альтернативні шляхи забезпечення можливості санаторно-курортного лікування.

Завдання 5. Період перебування в умовах санаторно-курортного закладу.

Завдання 6. Медична реабілітація.

Завдання 7. Соціальні путівки.

Тема 8. «Природні лікувальні ресурси та їх використання . Види та методи курортного лікування»

Семінар-обговорення

План заняття:

1. Вплив клімату та погоди на організм людини
2. Аеротерапія. Геліотерапія. Таласотерапія. Мікрокліматотерапія.
3. Адаптація та акліматизація на курортах.
4. Основні методи бальнеологічного лікування (питне лікування, зовнішнє використання природних мінеральних вод).
5. Лікувальні грязі (полоїди та полоїдо-лікування).
6. Місце фізіотерапії у наданні санаторно-курортних послуг.
7. Роль лікувального харчування. Дієтотерапія.

Рекомендовані терміни для укладання термінологічного словника:

1. Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми та питаннями самостійного вивчення:

1. Загальна характеристика та класифікація мінеральних вод (класифікація, формула Курлова, норми концентрації бальнеологічно активних компонентів).
2. Історія розвитку бальнеолікування.
3. Типи мінеральних вод України та особливості їх терапевтичного впливу на організм.

2. *Індивідуальне тестування.*

3. *Презентація доповідей з використанням мультимедійного візуального супроводження.*

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРИРОДНІ ЛІКУВАЛЬНІ РЕСУРСИ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ. ВИДИ І МЕТОДИ КУРОРТНОГО ЛІКУВАННЯ

Тема 9. «Клімат як лікувальний чинник» Семінар-запитань і відповідей

План заняття:

1. Види клімату характерні для території України.
2. Клімат лісів.
3. Клімат гір.
4. Клімат морських берегів.

Рекомендовані терміни для укладання термінологічного словника: *аеротерапія, кліматотерапія, таласотерапія, спелеотерапія, кліматотерапія, клімат, акліматизація, аерофітотерапія, геліотерапія.*

1. Розгорнуте обговорення у формі бесіди основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Які фактори впливають на клімат?
4. Що таке види материкового клімату?
5. Які види клімату характерні для території України? Більш детально охарактеризуйте один з них.

2. *Індивідуальне тестування.*

3. *Практичні завдання:*

Завдання 1. Проаналізуйте вплив клімату та погоди на організм людини

Завдання 2. Охарактеризуйте можливості та методи аеротерапії, як важливої складової кліматолікування

Завдання 3. Охарактеризуйте можливості та різновиди геліотерапії, як важливої складової кліматолікування

Завдання 4. Охарактеризуйте особливості таласотерапії, як важливої складової кліматолікування

Завдання 5. Охарактеризуйте вплив мікрокліматотерапії на здоров'я та самопочуття людини, як важливої складової кліматолікування

Завдання 6. Розкрийте значення води в житті людини

Тема 10. «Кліматолікування»

Семинар запитань і відповідей

План заняття:

1. Теоретичні основи кліматотерапії.
2. Види кліматотерапії.
3. Клімат пустель.
4. Клімат степів.

Рекомендовані терміни для укладання термінологічного словника: *стан атмосфери, атмосферні явища, клімат, атмосферний тиск.*

1. Розгорнуте обговорення у формі бесіди основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Лікувальні ефекти: регенеративний, імуномодулюючий, метаболічний, детоксикаційний, гемостимуляційний, бактерицидний.
2. Види кліматотерапії.
3. Спеціальні види аеротерапії.
4. Фізіологічна дія аеротерапії.

2. Індивідуальне тестування.

3. Практичні завдання.

Завдання 1. Фізіологічні механізми впливу клімату на організм.

Завдання 2. Розкрити особливості впливу пейзажу і рослинності курортної місцевості на психоемоційний стан людини.

Завдання 3. Три групи атмосферних чинників: метеорологічні (хімічні, фізичні), радіаційні (сонячні, космічні), телуричні (земні).

Тема 11. «Мінеральні води України: класифікація, характеристика, значення»

Семинар – розгорнута бесіда

План заняття:

1. Критерії оцінки лікувальних мінеральних вод.
2. Мінеральні води для внутрішнього застосування.
3. Перша українська класифікація мінеральних вод.
4. Класифікаційні ознаки мінеральних вод.

Рекомендовані терміни для укладання термінологічного словника: *мінеральні природні води, фасовані води, якість води, стандартизація.*

1. Розгорнуте обговорення у формі бесіди основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Фізико-хімічні властивості мінеральних вод.
2. Основні бальнеологічні групи мінеральних вод.
3. Ринок мінеральної води в Україні.

2. Індивідуальне тестування.

3. Практичні завдання.

Завдання 1. Курортологічна ландшафтна оцінка лікувальної місцевості.

Завдання 2. Охарактеризуйте основні типи мінеральних України.

Завдання 3. Охарактеризуйте нетрадиційні методи лікування в оздоровчих технологіях курортних закладів.

Завдання 4. Напишіть невеликий огляд на тему: «Основний лікувальний фактор – унікальні мінеральні води» (на прикладі конкретного курорту).

Тема 12. «Бально-гідротерапія та використання природних мінеральних вод» Семінар-дискусія

План заняття:

1. Гідромінеральні багатства країни
2. Оздоровчий ефект купання.
3. Фізіологічна дія теплолікувальних середовищ.
4. Реакції-відповіді організму хворого на лікування водою.

Рекомендовані терміни для укладання термінологічного словника: *водолікування, гідротерапія, гідромасаж, бальнеотерапія, термальне водолікування.*

1. Розгорнуте обговорення у формі бесіди основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Душі показані при функціональних розладах нервової системи.
2. Склад мінеральних вод, що сприяє регуляції водно-сольового обміну в тканинах.
3. Мінеральні води, що містять магній і сприятливо впливають на функціональний стан печінки і біліарної системи.

2. Індивідуальне тестування.

3. Практичні завдання:

Завдання 1. Охарактеризувати особливості лікувального впливу на організм прісної води.

Завдання 2. Охарактеризувати існуючі водні процедури у санаторно-курортних підприємствах України та світу.

Завдання 3. Охарактеризувати водолікування та вплив водолікувальних процедур на організм людини

Тема 13. «Лікувальні грязі. Природні лікувальні чинники: рідкісні і преформовані» Семінар - дискусія

План заняття:

1. Лікувальні грязі: поняття, класифікації, грязелікування.
2. Лікувальний торф і його застосування.
3. Глинолікування.
4. Галотерапія.
5. Перегріті пари.
6. Газоподібний радон.
7. Сухе повітря.
8. Кумисолікування.

Рекомендовані терміни для укладання термінологічного словника: *грязелікування, торфолікування, глинотерапія, галотерапія, кумисолікування, псамотерапія, радонотерапія, спелеотерапія.*

1. Розгорнуте обговорення у формі бесіди основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Зробити порівняльний аналіз видів пелоїдів.
2. Охарактеризувати лікувальне використання пелоїдів, глини та інших субстанцій на організм людини.
3. Підготувати інформаційні повідомлення та виступи.

2. Індивідуальне тестування.

3. Практичні завдання:

Завдання 1. В чому полягає механізм дії лікувальних грязей?

Завдання 2. Що таке лікувальні грязі?

Завдання 3. Які грязі застосовують з лікувальною метою?

Завдання 4. Які види пелоїдів використовуються і на яких курортах в даний час?

Завдання 5. В чому полягає особливість проведення грязевих процедур?

**ЧАСТИНА 3.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТІВ**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

КУРОРТНА СПРАВА ЯК НАУКА

Тема 1. «Курортна справа як наука»

Форми контролю: усне опитування, понятійний диктант, індивідуальне тестування.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Самостійно опрацюйте питання:
 1. Історія розвитку курортної справи.
 2. Курорти України.
 3. Визначення класифікації курортів.
3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Лікувальний вплив свіжого повітря

- A. акліматизація
- B. аеротерапія
- C. бальнеотерапія
- D. геліотерапія

2. Набір туристичних послуг з конкретними строками початку і завершення виконання, що реалізується оптовому чи розданому споживачеві

- A. туристична програма
- B. туристичний пакет
- C. тур
- D. туристичний продукт

3. Сукупність таких елементів, як туристичний центр, транспорт, послуги розміщення і трансфер

- A. туристичний маршрут
- B. туристичний продукт
- C. туристичний пакет
- D. туристична програма

4. Мета сучасної курортології

- A. метод лікування, заснований на використанні фізичних вправ, який широко застосовується в санаторно-курортних умовах
- B. збереження або покращення здоров'я людини що призводить до збільшення тривалості та

підвищення якості життя за допомогою природних факторів лікування
С. зовнішнє застосування в лікувально-профілактичних цілях як прісної так і мінеральної води
D. лікувальне харчування хворої людини

5. Готель, розміщений у сільській місцевості, який має умови для сільськогосподарської діяльності під час відпочинку

- A. апарт-готель
- B. акватель
- C. ботель
- D. агроготель

6. Процес замовлення замовником готелю основних або додаткових послуг у певному обсязі

- A. анулювання
- B. комплекс заходів
- C. бронювання
- D. результат діяльності

7. Зовнішнє застосування в лікувально-профілактичних цілях як прісної води так і мінеральної води

- A. геліотерапія
- B. дієтотерапія
- C. бальнеотерапія
- D. гідротерапія

8. Фізичні (метеорологічні) фактори

- A. температура повітря
- B. атмосферне повітря
- C. вуглекислий газ
- D. пари води

9. Застосування сонячних променів з лікувальною і профілактичною метою

- A. аеротерапія
- B. геліотерапія
- C. таласотерапія
- D. кліматотерапія

10. Галузь знань, що вивчає причини та способи здійснення рекреаційної діяльності

- A. курортологія
- B. бальнеологія
- C. рекреалогія
- D. геліотерапія

Література:

1. Организация туризма: Учебное пособие /А.П. Дурович, Н.И. Кабушкин, Т.М. Сергеева и др.; Под общ. Ред. Н.И. Кабушкина и др. Мн.: Новое знание, 2003. 632с.
2. Правове регулювання туристичної діяльності в Україні / за ред. В.К. Федорченко. К.: Юрінком Інтер, 2002. 635 с.
3. Федорченко В.К., Мініч І.М. Туристський словник-довідник. К. : Дніпро, 2000.
4. Фастовець О.О. Організація транспортних подорожей і перевезень: Навч. посібник/ О.О. Фастовець; Федерація Профспілок України; Інститут туризму. К. : Музична Україна, 2003. 190 с.
5. Чорненька Н.В. Організація туристичної індустрії: навч. посіб. / Н.В. Чорненька. К. : Атіка, 2006. 254 с.

Тема 2. «Курорти як центри розвитку лікувально-оздоровчого туризму»

Форми контролю: усне опитування, понятійний диктант, індивідуальне тестування.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Самостійно опрацюйте питання:
 1. Етапи розвитку курортної справи і її зародження.
 2. Основні поняття й термінологія, пов'язані з курортологією.
 3. Закон України «Про курорти», в якому році прийнятий, основні положення.
 4. Види курортів і санаторно-курортних установ, основні кліматичні й бальнеологічні курорти України й світу.
 5. Ознаки, за якими виконується класифікація курортів.
3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Сукупність усіх видів науково-практичної діяльності з організації і здійснення лікування та профілактики захворювань на основі використання природних лікувальних ресурсів

- А. курортна справа
- В. курортографія
- С. курортологія
- Д. лиманотерапія

2. Метод лікування вколюванням спеціальних голок у біологічно активні точки тіла

- A. акупунктура
- B. бішофітотерапія
- C. вібротерапія
- D. таласотерапія

3. Лікування активними й пасивними рухами

- A. кріомасаж
- B. акупунктура
- C. вібротерапія
- D. кінезітерапія

4. Лікувальна верхова їзда

- A. кінезітерапія
- B. іппотерапія
- C. відротерапія
- D. лиматотерапія

5. Лікування хвороб з використанням препаратів рослинного походження

- A. енотерапія
- B. фітотерапія
- C. вібротерапія
- D. кінезітерапія

6. Лікування водою різної температури

- A. кнейп терапія
- B. фітотерапія
- C. лиматотерапія
- D. бішофітотерапія

7. У Західній Європі курортні місцевості з'явилися в

- A. XV столітті
- B. XVII столітті
- C. XVI столітті
- D. XIX столітті

8. Тип курорту, де в якості основних лікувальних факторів використовується клімат і природні мінеральні води

- A. бальнеокліматичний
- B. бальнеотерапевтичний
- C. грязелікувальний
- D. кліматичний

9. Приміщення для проведення кліматотерапевтичних процедур

- A. аерофотарій
- B. аеросолярій

- C. спелеокамера
- D. соляна печера

10. Активна екологічна політика орієнтується на

- A. застосування адміністративних інструментів регулювання;
- B. використання екологічних норм і нормативів
- C. екологічний моніторинг
- D. немає правильної відповіді

Література:

- 1 Большой Глоссарий терминов международного туризма / Под ред. М.Б. Биржакова, В.И. Никифорова. СПб. : Издательский дом Герда, Невский Фонд, 2002. 704 с.
- 2 Мальська М.П., Худо В.В. Туристичний бізнес: теорія і практика: Навч. Посіб. К. : Центр учбової літератури, 2007. 424 с.
- 3 Сучасні різновиди туризму : навч. посіб. / М.П. Кляп, Ф.Ф. Шандор. К. : Знання, 2011. 334 с
- 4 Федорченко В.К. Готельне господарство: основні показники, оцінка якості послуг : навч. посіб. / В.К. Федорченко, І.М. Мініч. К. : Логос, 1999. 76 с.
- 5 Федорченко В.К. Теоретичні та методичні засади підготовки фахівців для сфери туризму / В.К. Федорченко. К. : Слово, 2004 . 471 с.

Тема 3. «Класифікація та типологія курортів»

Форми контролю: усне опитування, понятійний диктант, індивідуальне тестування.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Самостійно опрацюйте питання:
 1. Систематизація курортних комплексів.
 2. Курорти державного та місцевого значення.
 3. Програми курортно-оздоровчих турів.
 4. Критерії типології курортів.
3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Подорож з метою поклоніння святинам певних релігій

- A. спелеотуризмом;
- B. караванінгом
- C. паломництвом
- D. альпінізмом

2. Сукупність дій і процедур, проведених із метою підтвердження того, що продукт чи послуга відповідає певним стандартам

- A. страхування
- B. сертифікація
- C. ліцензування
- D. маркетинг

3. Оздоровчий заклад типу будинку відпочинку з менш регламентованим режимом, призначений для відпочинку практично здорових людей

- A. пансіонат
- B. готель
- C. рекреація
- D. санаторій

4. Метод лікування нагрітим сонцем піском у вигляді пісочних ванн

- A. солярій
- B. сапропелі
- C. ропа
- D. псаммотерапія

5. Метод лікування з використанням льоду або низьких температур

- A. кріотерапія
- B. мануальна терапія
- C. кріомасаж
- D. псаммотерапія

6. Лікування людей з обмеженими можливостями рухової активності

- A. фізіотерапія
- B. ерготерапія
- C. кумисотерапія
- D. кріотерапія

7. Фахівець із формування й просування туристсько-спортивного продукту на туристському ринку

- A. турист
- B. аніматор
- C. екскурсовод
- D. екскурсант

8. Вид маркетингу, який визначає вміння персоналу обслужити клієнта

- A. внутрішній
- B. зовнішній
- C. інтерактивний
- D. нейтральний

9. Місцевість, що має природні лікувальні фактори та необхідні умови для їх використання з лікувально-профілактичною метою

- A. кліматотерапія
- B. курортна зона
- C. курорт
- D. курортна місцевість

10. Перебування на курортах практично здорових осіб, які не потребують спеціального медичного догляду

- A. медичний туризм
- B. виїзний туризм
- C. внутрішній туризм
- D. оздоровчий туризм

Література:

1. Зорин И.В., Каверина Т.П., Квартальнов В.А. Туризм как вид деятельности М. : Финансы и статистика, 2000. 310 с.
2. Квартальнов В.А. Туризм: Учебник. М. : Финансы и статистика, 2000. 320 с.
3. Лойко О.Т. Туризм и гостиничное хозяйство: [уч. пособие]. Томск, Изд-во ТПУ, 2005 152 с.
4. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг: Геопросторові аспекти. 2 – ге вид., перероб. та доп. К. : Альтерпрес, 2013. 324 с.
5. Мальська М.П., Антонов Н.В., Ганич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг: Підручник. К. : Знання, 2008. 661 с.
6. Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. Основи туристичного бізнесу: Навч. посіб. К. : Центр навчальної літератури, 2014. 232 с.

Тема 4. «Рекреаційно-курортне районування території України»

Форми контролю: усне опитування, понятійний диктант, індивідуальне тестування.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Самостійно опрацюйте питання:
 1. Основні принципи й головні аспекти рекреаційного районування.
 2. Умови й фактори рекреаційного районування.
 3. Визначення рекреаційного району. Таксономічні одиниці районування.
 4. Регіональні проблеми рекреаційного комплексу України.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Кліматотерапія

- A. сукупність методів лікування, що використовують дозований вплив кліматопогодних факторів і спеціальних клімато-процедур на організм людини
- B. застосування деяких сортів глини в лікувальних цілях
- C. лікувальні ванни із застосуванням морської води
- D. пристосування організму людини до нових кліматичних умов

2. Мета сучасної курортології

- A. метод лікування, заснований на використанні фізичних вправ, який широко застосовується в санаторно-курортних умовах
- B. збереження або покращення здоров'я людини що призводить до збільшення тривалості та підвищення якості життя за допомогою природних факторів лікування
- C. зовнішнє застосування в лікувально-профілактичних цілях як прісної так і мінеральної води
- D. лікувальне харчування хворої людини

3. Зовнішнє застосування в лікувально-профілактичних цілях як прісної води так і мінеральної води

- A. геліотерапія
- B. дієтотерапія
- C. бальнеотерапія
- D. гідротерапія

4. Метод лікування тривалим перебуванням в умовах своєрідного мікроклімату печер, шахт, гротів, соляних копалень

- A. спелеотерапія
- B. таласотерапія
- C. псаммотерапія
- D. дієтотерапія

5. Курорт

- A. курортний регіон з високою концентрацією здравниць, що об'єднані спільним курортним господарством
- B. ландшафтотерапія
- C. кліматично сприятлива місцевість на якій є природні лікувальні фактори і відповідні умови для їх застосування в лікуванні та профілактиці захворювань пацієнтів
- D. кемпінг

6. Курортний регіон з високою концентрацією здравниць, що об'єднані спільним курортним господарством

- A. лікувально-оздоровча місцевість
- B. лиманотерапія
- C. курортна зона
- D. пансіонат

7. Бальнеотерапія

- A. пристосування організму людини до нових кліматичних умов
- B. методи лікування, профілактики і відновлення порушених функцій організму природними і виготовлення штучно мінеральними водами на курортах і у поза курортних умовах
- C. лікувальні ванни з застосування перенасиченої газом води
- D. лікувальні ванни, при яких тіло хворого занурюється у ванну, заповнену розведеною лікувальною гряззю

8. Грязелікування

- A. застосування сонячного випромінювання з профілактичною та лікувальною метою
- B. метод лікування і профілактики хвороби, заснований на використанні спеціально підібраних харчових раціонів і певного режиму харчування
- C. метод лікування з використанням пелоїдів – лікувальних грязей різного походження, що застосовується на курортах і позакурортних умовах
- D. використання в лікувально-профілактичних цілях короткочасного, систематично повторюваного впливу сонячного опромінення на оголене тіло людини

9. Кліматотерапія

- A. сукупність методів лікування, що використовують дозований вплив кліматопогодних факторів і спеціальних клімато-процедур на організм людини
- B. застосування деяких сортів глини в лікувальних цілях
- C. лікувальні ванни із застосуванням морської води
- D. пристосування організму людини до нових кліматичних умов

10. Кліматичний сезон з 15 березня по 15 червня

- A. весняний
- B. зимовий
- C. осінній
- D. літній

Тема 5. «СПА-технології в курортології та лікувально-оздоровчому туризмі»

Форми контролю: усне опитування, понятійний диктант, індивідуальне тестування.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1. Традиції розвитку СПА-індустрії.
2. СПА-комплексна система оздоровлення і релаксації.
3. СПА-дестинації.
4. Оздоровчий внутрішній туризм.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Передчасне пошкодження шкіри, викликає інтенсивним і хронічним впливом сонячного світла

- A. танорексія
- B. фотостаріння
- C. фотарія
- D. атмосфера

2. Залежність стану організму від зміни метеорологічної ситуації

- A. метеопатія
- B. вологість
- C. стрес-фактор
- D. тиск

3. Знаменитий вислів, який став початком розвитку курортної справи: «Справжня медицина – це природа, яка лікує, інша медицина – служанка природи» належить

- A. Гіппократ
- B. Авіценна
- C. Гомер
- D. Аристотель

4. Акліматизація

- A. лікувальний вплив свіжого повітря, насиченого солями, ефірними маслами і фітонцидами, на відкритій місцевості
- B. пристосування організму людини до нових кліматичних умов, а також географічних умов
- C. застосування винограду або виноградного соку з лікувальною метою
- D. бальнеологічна споруда біля виходу мінерального джерела на поверхню землі, призначена для проведення питного лікування мінеральними водами

5. Кліматичний сезон з 15 березня по 15 червня

- A. весняний
- B. зимовий
- C. осінній

D. літній

6. Кліматичний сезон з 15 вересня по 15 грудня

- A. зимовий
- B. літній
- C. осінній
- D. весняний

7. Лікувальний кабінет, обладнаний апаратурою для проведення інгаляцій

- A. гідромасаж
- B. водолікарня
- C. інгаляторій
- D. курорт

8. Поглинання твердим тілом або рідиною будь-якої речовини з навколишнього середовища

- A. сорбція
- B. акліматизація
- C. мінералізація
- D. кріотерапія

9. Материкові грязі солоних озер знаходяться

- A. Стара Русса
- B. Саки
- C. Анапа
- D. Мертве море (Ізраїль)

10. Сполучення ультразвуку з лікувальною гряззю

- A. пелофонотерапія
- B. кріопелоїдотерапія
- C. гальваногрязелікування
- D. електрофорез

Література:

1 Сокол Т. Г. Основи туристичної діяльності: [підручник] / За ред. В. Ф. Орлова / Т. Г. Сокол. К. : Грамота, 2009. 264 с.

2 Туризм України: економічні та організаційні механізми розвитку. - Тернопіль, «Терно-граф». 2008. 976 с.

3 Тягунова Н. М. Основи організації туристичного бізнесу. Кредитно-модульний курс: [навч. посібник] / Н. М. Тягунова. К. : Центр учбової літератури, 2014. 130 с.

4 Федорченко В. Х. Туристський словник-довідник: [навч. посіб.] / В. Х. Федорченко, І. М. Мініч. К. : Дніпро, 2000. 54 с.

5 Холлоуей Дж. К. Туристический бизнес: пер. с 7-го англ. изд. / Дж. К. Холлоуей, Н. Тейлор. К. : Знання, 2007. 798 с.

6 Чорненька Н. Організація туристичної індустрії: [навч. посіб.] / Н. Чорненька. К. : Центр учбової літератури, 2008. 388 с.

Тема 6. «Анімаційне обслуговування, оздоровчий туризм, рекреаційні послуги та спорт на курортах»

Форми контролю: усне опитування, понятійний диктант, індивідуальне тестування.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

- 1) що означають багато- та однопрофільні курорти і санаторії;
- 2) фізичні фактори, які використовують для курортного лікування;
- 3) санаторний режим;
- 4) специфіка санаторно-курортного лікування, його ціль;
- 5) 2 групи дієтичних раціонів;
- 6) 5 універсальних дієт;
- 7) питання організації годування;

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Курорт, де основним лікувальним чинником є використання природних мінеральних вод

- A. бальнеологічний
- B. спелеологічний
- C. лиманотерапевтичний
- D. бальнеокліматичний

2. Поняття, що охоплює всі види відпочинку, у т.ч. санаторно-курортне лікування та туризм

- A. рекреація
- B. ропа
- C. клімат
- D. санаторій

3. Розвиток туристичної індустрії залежить від

- A. рівня освіти населення
- B. наявності туристичних ресурсів
- C. сільського господарства
- D. сфери культури

4. Засіб розміщення на огороженій території, де розміщення забезпечують у котеджах або бунгало та надають місця для розташування наметів, облаштована санітарно-технічними зручностями загального користування

- A. гуртожиток
- B. гостьовий будинок
- C. кемпінг
- D. клуб-готель

5. Вид економічної діяльності суб'єктів щодо надання послуг задоволення потреб споживачів у харчуванні

- A. ресторанне господарство
- B. готельні послуги
- C. база відпочинку
- D. туристичний маршрут

6. Метод лікування і профілактики хвороби, заснований на використанні спеціально підібраних харчових раціонів і певного режиму харчування

- A. кумисолікування
- B. дієтотерапія
- C. кліматотерапія
- D. лиманотерапія

7. Метод лікування, заснований на використанні фізичних вправ

- A. лікувальна фізкультура
- B. масаж
- C. медична кліматологія
- D. псаммотерапія

8. Вид маркетинг, що визначає вміння персоналу обслужити клієнта

- A. внутрішній
- B. зовнішній
- C. інтерактивний
- D. нейтральний

9. Місцевість, що має природні лікувальні фактори та необхідні умови для їх використання з лікувально-профілактичною метою

- A. кліматотерапія
- B. курортна зона
- C. курорт
- D. курортна місцевість

10. Перебування на курортах практично здорових осіб, які не потребують спеціального медичного догляду

- A. медичний туризм
- B. виїзний туризм

- С. внутрішній туризм
- Д. оздоровчий туризм

Література:

1. Зорин И.В., Каверина Т.П., Квартальнов В.А. Туризм как вид деятельности М. : Финансы и статистика, 2000. 310 с.
2. Ветитнев А. М. Курортное дело : учеб. пособие / А. М. Ветитнев, Л. Б. Журавлева. М. : КНОРУС, 2006. 528 с.
3. Лойко О.Т. Туризм и гостиничное хозяйство: [уч. пособие]. Томск, Изд-во ТПУ, 2005 152 с.
4. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг: Геопросторові аспекти. 2 – ге вид., перероб. та доп. К. : Альтерпрес, 2013. 324 с.
5. Мигалина Ю. Ю. Розвиток санаторно-курортної справи в Україні [Електронний ресурс] / Ю. Ю. Мигалина. – Режим доступу : http://tourlib.net/statti_ukr/mygalyna2.htm, вільний. – (дата звернення: 09.01.2017). – Назва з екрана.
6. Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. Основи туристичного бізнесу: навч. посіб. К. : Центр навчальної літератури, 2014. 232 с.

Тема 7. «Порядок та правила забезпечення санаторно-курортного лікування в Україні»

Форми контролю: усне опитування, понятійний диктант, індивідуальне тестування.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Самостійно опрацюйте питання:
 1. Порядок забезпечення санаторно-курортним лікуванням.
 2. Порядок планування і розподілу путівок.
 3. Пільги для осіб з інвалідністю.
 4. Фонд соціального страхування.
3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Мета сучасної курортології

А. метод лікування, заснований на використанні фізичних вправ, який широко застосовується в санаторно-курортних умовах

В. збереження або покращення здоров'я людини що призводить до збільшення тривалості та підвищення якості життя за допомогою природних факторів лікування

С. зовнішнє застосування в лікувально-профілактичних цілях як прісної так і мінеральної води

Д. лікувальне харчування хворої людини

2. Зовнішнє застосування в лікувально-профілактичних цілях як прісної води так і мінеральної води

А. геліотерапія

В. дієтотерапія

С. бальнеотерапія

Д. гідротерапія

3. Метод лікування тривалим перебуванням в умовах своєрідного мікроклімату печер, шахт, гротів, соляних копалень

А. спелеотерапія

В. таласотерапія

С. псаммотерапія

Д. дієтотерапія

4. Курорт

А. курортний регіон з високою концентрацією здравниць, що об'єднані спільним курортним господарством

В. ландшафтотерапія

С. кліматично сприятлива місцевість на якій є природні лікувальні фактори і відповідні умови для їх застосування в лікуванні та профілактиці захворювань пацієнтів

Д. кемпінг

5. Курортний регіон з високою концентрацією здравниць, що об'єднані спільним курортним господарством

А. лікувально-оздоровча місцевість

В. лиманотерапія

С. курортна зона

Д. пансіонат

6. Бальнеотерапія

А. пристосування організму людини до нових кліматичних умов

В. методи лікування, профілактики і відновлення порушених функцій організму природними і виготовлення штучно мінеральними водами на курортах і у поза курортних умовах

С. лікувальні ванни з застосування перенасиченої газом води

Д. лікувальні ванни, при яких тіло хворого занурюється у ванну, заповнену розведеною лікувальною гряззю

7. Грязелікування

А. застосування сонячного випромінювання з профілактичною та лікувальною метою

В. метод лікування і профілактики хвороби, заснований на використанні спеціально підібраних харчових раціонів і певного режиму харчування

С. метод лікування з використанням пелоїдів – лікувальних грязей різного походження, що застосовується на курортах і позакурортних умовах

Д. використання в лікувально-профілактичних цілях короткочасного, систематично повторюваного впливу сонячного опромінення на оголене тіло людини

8. Введення в організм лікарських речовин за допомогою їх вдихання

А. масаж

В. псаммотерапія

С. інгаляція

Д. кліматолікування

9. Місцевість, що має природні лікувальні фактори та необхідні умови для їх використання з лікувально-профілактичною метою

А. кліматотерапія

В. курортна зона

С. курорт

Д. курортна місцевість

10. Кліматотерапія

А. сукупність методів лікування, що використовують дозований вплив кліматопогодних факторів і спеціальних клімато-процедур на організм людини

В. застосування деяких сортів глини в лікувальних цілях

С. лікувальні ванни із застосуванням морської води

Д. пристосування організму людини до нових кліматичних умов

Література:

1. Зорин І.В., Каверина Т.П., Квартальнов В.А. Туризм как вид деятельности М. : Финансы и статистика, 2000. 310 с.
2. Квартальнов В.А. Туризм: учебник. М. : Финансы и статистика, 2000. 320 с.
3. Лойко О.Т. Туризм и гостиничное хозяйство: [уч. пособие]. Томск, Изд-во ТПУ, 2005 152 с.
4. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг: Геопросторові аспекти. 2 – ге вид., перероб. та доп. К. : Альтерпрес, 2013. 324 с.
5. Мальська М.П., Антонов Н.В., Ганич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник. К. : Знання, 2008. 661 с.
6. Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. Основи туристичного бізнесу: навч. посіб. К. : Центр навчальної літератури, 2014. 232 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРИРОДНІ ЛІКУВАЛЬНІ РЕСУРСИ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ. ВИДИ І МЕТОДИ КУРОРТНОГО ЛІКУВАННЯ

Тема 8. «Природні лікувальні ресурси та їх використання . Види та методи курортного лікування»

Форми контролю: усне опитування, понятійний диктант, індивідуальне тестування.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Самостійно опрацюйте питання:
 - 1) основні напрями вдосконалення санаторно-курортного лікування;
 - 2) бальнеотерапія;
 - 3) мінеральні питні води;
 - 4) мінеральні ванни;
 - 5) перспективи розвитку відновлювальної медицини.
3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Мета сучасної курортології

- А. метод лікування, заснований на використанні фізичних вправ, який широко застосовується в санаторно-курортних умовах
- В. збереження або покращення здоров'я людини що призводить до збільшення тривалості та підвищення якості життя за допомогою природних факторів лікування
- С. зовнішнє застосування в лікувально-профілактичних цілях як прісної так і мінеральної води
- Д. лікувальне харчування хворої людини

2. Зовнішнє застосування в лікувально-профілактичних цілях як прісної води так і мінеральної води

- А. геліотерапія
- В. дієтотерапія
- С. бальнеотерапія
- Д. гідротерапія

3. Метод лікування тривалим перебуванням в умовах своєрідного мікроклімату печер, шахт, гротів, соляних копалень

- А. спелеотерапія
- В. таласотерапія

- C. псаммотерапія
- D. дієтотерапія

4. Курорт

- A. курортний регіон з високою концентрацією здравниць, що об'єднані спільним курортним господарством
- B. ландшафтотерапія
- C. кліматично сприятлива місцевість на якій є природні лікувальні фактори і відповідні умови для їх застосування в лікуванні та профілактиці захворювань пацієнтів
- D. кемпінг

5. Курортний регіон з високою концентрацією здравниць, що об'єднані спільним курортним господарством

- A. лікувально-оздоровча місцевість
- B. лиманотерапія
- C. курортна зона
- D. пансіонат

6. Бальнеотерапія

- A. пристосування організму людини до нових кліматичних умов
- B. методи лікування, профілактики і відновлення порушених функцій організму природними і виготовлення штучно мінеральними водами на курортах і у поза курортних умовах
- C. лікувальні ванни з застосування перенасиченої газом води
- D. лікувальні ванни, при яких тіло хворого занурюється у ванну, заповнену розведеною лікувальною гряззю

7. Грязелікування

- A. застосування сонячного випромінювання з профілактичною і лікувальною метою
- B. метод лікування і профілактики хвороби, заснований на використанні спеціально підібраних харчових раціонів і певного режиму харчування
- C. метод лікування з використанням пелоїдів – лікувальних грязей різного походження, що застосовується на курортах і позакурортних умовах
- D. використання в лікувально-профілактичних цілях короткочасного, систематично повторюваного впливу сонячного опромінення на оголене тіло людини

8. Кліматотерапія

- A. сукупність методів лікування, що використовують дозований вплив кліматопогодних факторів і спеціальних клімато-процедур на організм людини
- B. застосування деяких сортів глини в лікувальних цілях
- C. лікувальні ванни із застосуванням морської води
- D. пристосування організму людини до нових кліматичних умов

9. Мета сучасної курортології

- A. метод лікування, заснований на використанні фізичних вправ, який широко застосовується в санаторно-курортних умовах
- B. збереження або покращення здоров'я людини що призводить до збільшення тривалості та підвищення якості життя за допомогою природних факторів лікування
- C. зовнішнє застосування в лікувально-профілактичних цілях як прісної так і мінеральної води
- D. лікувальне харчування хворої людини

10. Зовнішнє застосування в лікувально-профілактичних цілях як прісної води так і мінеральної води

- A. геліотерапія
- B. дієтотерапія
- C. бальнеотерапія
- D. гідротерапія

Література:

1. Влащенко Н. М. Нормативно-правове забезпечення санаторно-курортної діяльності в Україні / Н. М. Влащенко // Бізнес Інформ. 2012. № 4. С. 147 - 150
2. Козловський Є. В. Правове регулювання туристичної діяльності: [навч. посіб.] / Є. В. Козловський. К. : Центр учбової літератури, 2015. 295 с.
3. Мальська М. П. Туристичний бізнес: теорія та практика: [навч. пос.] / М. П. Мальська, В. В. Худо. К. : Центр учбової літератури, 2007. 424 с.
4. Туристичне країнознавство. Європа: [навч. посіб.] / М. П. Мальська, М. З. Гамкало, О. Ю. Бордун. К. : ЦУЛ, 2009. 224 с.
5. Заваріка, Г. М. Курортна справа [Текст] : навч. посібник / Г. М. Заваріка ; МОН України. К. : Центр учб. л-ри, 2015
6. Редько В. Є. Аналіз діяльності підприємств туризму: [навч. посіб.] / В.Є. Редько, К. А. Панасюк. Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2015. 242 с.

Тема 9. «Клімат як лікувальний чинник»

Форми контролю: усне опитування, понятійний диктант, індивідуальне тестування.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Самостійно опрацюйте питання:
 - 1) як залежить клімат курортів від їхнього географічного розташування;
 - 2) види кліматичних курортів;
 - 3) вплив клімату на організм здорової і хворої людини;

- 4) використання клімату з лікувальною метою;
- 5) кліматоспорудження типи;
- 6) кліматопавільон, типи й устаткування;
- 7) лікувальний пляж і його будова.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Метод лікування тривалим перебуванням в умовах своєрідного мікроклімату печер, шахт, гротів, соляних копалень

- A. спелеотерапія
- B. таласотерапія
- C. псаммотерапія
- D. дієтотерапія

2. Курорт

- A. курортний регіон з високою концентрацією здравниць, що об'єднані спільним курортним господарством
- B. ландшафтотерапія
- C. кліматично сприятлива місцевість на якій є природні лікувальні фактори і відповідні умови для їх застосування в лікуванні та профілактиці захворювань пацієнтів
- D. кемпінг

3. Курортний регіон з високою концентрацією здравниць, що об'єднані спільним курортним господарством

- A. лікувально-оздоровча місцевість
- B. лиманотерапія
- C. курортна зона
- D. пансіонат

4. Бальнеотерапія

- A. пристосування організму людини до нових кліматичних умов
- B. методи лікування, профілактики і відновлення порушених функцій організму природними і виготовлення штучно мінеральними водами на курортах і у поза курортних умовах
- C. лікувальні ванни з застосування перенасиченої газом води
- D. лікувальні ванни, при яких тіло хворого занурюється у ванну, заповнену розведеною лікувальною гряззю

5. Грязелікування

- A. застосування сонячного випромінювання з профілактичною та лікувальною метою
- B. метод лікування і профілактики хвороби, заснований на використанні спеціально підібраних харчових раціонів і певного режиму харчування
- C. метод лікування з використанням пелоїдів – лікувальних грязей різного походження, що застосовується на курортах і позакурортних умовах

D. використання в лікувально-профілактичних цілях короткочасного, систематично повторюваного впливу сонячного опромінення на оголене тіло людини

6. Введення в організм лікарських речовин за допомогою їх вдихання

- A. масаж
- B. псаммотерапія
- C. інгаляція
- D. кліматолікування

7. Місцевість, що має природні лікувальні фактори та необхідні умови для їх використання з лікувально-профілактичною метою

- A. кліматотерапія
- B. курортна зона
- C. курорт
- D. курортна місцевість

8. Багаторічний режим погоди в певній місцевості

- A. курорт
- B. рекреація
- C. клімат
- D. курортна зона

9. Метод лікування тривалим перебуванням в умовах своєрідного мікроклімату

- A. спелеотерапія
- B. рекреація
- C. курорт
- D. акліматизація

10. Спеціалізовані продукти, які замінюють у харчуванні хворих традиційні продукти

- A. дієтичні
- B. малокалорійні
- C. фізіологічні
- D. терапевтичні

Література:

1. Байлик С. І. Організація анімаційних послуг в туризмі : навч. посібник / С. І. Байлик, О. М. Кравець. Харків : ХНАМГ, 2008. 197 с
2. Козловський Є. В. Правове регулювання туристичної діяльності: [навч. посіб.] / Є. В. Козловський. К. : Центр учбової літератури, 2015. 295 с.
3. Мальська М. П. Туристичний бізнес: теорія та практика: [навч. пос.] / М. П. Мальська, В. В. Худо. К. : Центр учбової літератури, 2007. 424 с.

4. Туристичне країнознавство. Європа: [навч. посіб.] / М. П. Мальська, М. З. Гамкало, О. Ю. Бордун. К. : ЦУЛ, 2009. - 224 с.

5. Фоменко Н. В. Рекреаційні ресурси та курортологія : навч. посібник / В. Н. Фоменко. – Київ : Центр навчальної літератури, 2007. – 312 с.

6. Чорненька Н. В. Організація туристичної індустрії : навч. посібник / Н. В. Чорненька. Київ : Атіка, 2006. 264 с.

Тема 10. «Кліматолікування»

Форми контролю: усне опитування, понятійний диктант, індивідуальне тестування.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

- 1) ознаки, за якими проводиться медична оцінка погоди й клімату;
- 2) кліматотерапія, використання особливостей різних типів клімату;
- 3) залежність клімату курортів від їх географічного розташування;
- 4) кліматичні курорти;
- 5) впливу клімату на організм здорової й хворої людини;
- 6) використання клімату з лікувальною метою;
- 7) перелік та зазначення обладнання санаторіїв;
- 8) кліматоспоруди.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. За характером природних лікувальних ресурсів курорти України поділяють на

- A. державного значення
- B. місцевого значення
- C. обласного значення
- D. регіонального значення

2. Існує основних дієт

- A. вісім
- B. чотири
- C. десять
- D. дві

3. Розвиток туристичної галузі в цілому та оздоровчих закладів зокрема відображає

- A. динаміку економічних процесів у країні
- B. політичні та економічні зміни
- C. динаміку економічних процесів у країні, а також політичні та економічні зміни, що відбуваються в сучасному світі
- D. динаміку економічних процесів у країні, економічні зміни, що відбуваються на сучасному етапі

4. Використання в лікувальних і профілактичних цілях особливостей клімату

- A. ландшафтотерапія
- B. спелеотерапія
- C. кліматотерапія
- D. псаммотерапія

5. Лікувальний кабінет, обладнаний апаратурою для проведення інгаляцій

- A. гідромасаж
- B. водолікарня
- C. інгаляторій
- D. курорт

6. Курорт, де основним лікувальним чинником є використання природних мінеральних вод

- A. бальнеологічний
- B. спелеологічний
- C. лиманотерапевтичний
- D. бальнеокліматичний

7. Поняття, що охоплює всі види відпочинку, у т.ч. санаторно-курортне лікування та туризм

- A. рекреація
- B. ропа
- C. клімат
- D. санаторій

8. Бальнеокліматичний курорт

- A. тип курорту, де в якості основних лікувальних факторів використовуються природні мінеральні води і лікувальні грязі
- B. тип курорту, де в якості основних лікувальних факторів використовуються клімат і природні мінеральні води
- C. тип курорту, де в якості лікувального чинника використовуються природні мінеральні води
- D. тип курорту, де в якості основного лікувально-профілактичного фактора використовується клімат

9. Теренкур

- А. метод санаторно-курортного лікування дозованими сходженнями по розмічених маршрутах
- В. метод лікування, заснований на використанні фізичних вправ
- С. метод лікування і профілактики хвороби, заснований на використанні спеціально підібраних харчових раціонів і певного режиму харчування
- Д. метод лікування з використанням лікувальних грязей різного походження

10. Застосування сонячного випромінювання з профілактичною та лікувальною метою

- А. гідротерапія
- В. дієтотерапія
- С. бальнеотерапія
- Д. геліотерапія

Література:

1. Зорин І.В., Каверина Т.П., Квартальнов В.А. Туризм как вид деятельности М. : Финансы и статистика, 2000. 310 с.
2. Квартальнов В.А. Туризм: Учебник. М. : Финансы и статистика, 2000. 320 с
3. Мигалина Ю. Ю. Розвиток санаторно-курортної справи в Україні [Електронний ресурс] / Ю. Ю. Мигалина. – Режим доступу : http://tourlib.net/statti_ukr/mygalyna2.htm, вільний. – (дата звернення: 09.01.2017). Назва з екрана.
4. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг: Геопросторові аспекти. 2 – ге вид., перероб. та доп. К. : Альтерпрес, 2013. 324 с.
5. Мальська М.П., Антонов Н.В., Ганич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг: Підручник. К. : Знання, 2008. 661 с.
6. Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. Основи туристичного бізнесу: навч. посіб. К. : Центр навчальної літератури, 2014. 232 с.

Тема 11. «Мінеральні води України: класифікація, характеристика, значення»

Форми контролю: усне опитування, понятійний диктант, індивідуальне тестування.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Самостійно опрацюйте питання:
 - 1) лікувальні властивості природної води;
 - 2) перші критерії оцінки мінеральних вод;

- 3) класифікація природних і мінеральних вод;
- 4) лікувальна дія природних вод.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Застосування винограду або виноградного соку з лікувальною метою

- A. ароматерапія
- B. ампелотерапія
- C. бальнеотерапія
- D. геліотерапія

2. Затемнення шкіри, яке виникає внаслідок утворення пігмента меланіна під впливом ультрафіолетового випромінювання

- A. зрошення
- B. геліотерм
- C. геліотерапія
- D. загар

3. Медичний заклад для проведення процедур з використанням прісної води і штучно приготованої мінеральної води

- A. бювет
- B. водолікарня
- C. геліотерм
- D. інгаляторій

4. Метод лікування і профілактики хвороби, заснований на використанні спеціально підібраних харчових раціонів і певного режиму харчування

- A. кумисолікування
- B. дієтотерапія
- C. кліматотерапія
- D. лиманотерапія

5. Метод лікування, заснований на використанні фізичних вправ

- A. лікувальна фізкультура
- B. масаж
- C. медична кліматологія
- D. псаммотерапія

6. Вода мінеральних озер, лиманів і штучних водойм, що представляє собою насичений сольовий розчин

- A. солярій
- B. інгаляція
- C. бювет
- D. ропа

7. Підземні води з температурою від 20 градусів С і вище

- A. теренкур
- B. термальні води
- C. мінеральні води
- D. хлоридні води

8. Лікування морськими купаннями, зануренням, обтиранням морською водою

- A. лиманотерапія
- B. ландшафтотерапія
- C. таласотерапія
- D. кліматотерапія

9. Природні виходи мінеральної води на земну поверхню

- A. мінеральні джерела
- B. радіоактивні мінеральні води
- C. ропа
- D. сапропелі

10. Механічний вплив на тіло руками або спеціальним апаратом

- A. масаж
- B. погода
- C. солярій
- D. таласотерапія

Література:

1. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про туризм» від 18 листопада 2003 р. № 1282 // Урядовий кур'єр. - 2003. - 25 груд. (№ 244) - С. 15-19.
2. Заваріка, Г. М. Курортна справа [Текст] : навч. посібник / Г. М. Заваріка ; МОН України. –К. : Центр учб. л-ри, 2015.
3. Мальська М. П. Туристичний бізнес: теорія та практика: [навч. пос.] / М. П. Мальська, В. В. Худо. К. : Центр учбової літератури, 2007. 424 с.
4. Туристичне країнознавство. Європа: [навч. посіб.] / М. П. Мальська, М. З. Гамкало, О. Ю. Бордун. К. : ЦУЛ, 2009. 224 с.
5. Драчева Е. Л. Специальные виды туризма. Лечебный туризм : учеб. пособие / Е. Л. Драчева. М. : КноРус, 2010. 240 с.
6. Редько В. Є. Аналіз діяльності підприємств туризму: [навч. посіб.] / В.Є. Редько, К. А. Панасюк. Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2015. 242 с.

Тема 12. «Бально-гідротерапія та використання природних мінеральних вод»

Форми контролю: усне опитування, понятійний диктант, індивідуальне тестування.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

- 1) характеристика питної води, питної прісної води;
- 2) особливості лікувального впливу на організм прісної води;
- 3) характеристика водних процедур;
- 4) напрями водолікувальних процедур;
- 5) роль води в житті планети;
- 6) скільки води в організмі ембріона;
- 7) скільки води в організмі зрілої людини;
- 8) розподіл води в гідросфері;
- 9) водні ресурси України;
- 10) коли вперше почали застосовувати водолікування;
- 11) коли почали використати термальні води;
- 12) хто вперше розробив методики бальнеолікування.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Перші бальнеологічні курорти в Україні виникли в

- A. Шкло
- B. Трускавці
- C. Миргороді
- D. Бердянську

2. Курорт Хаммамет розташовано в

- A. Тунісі
- B. Марокко
- C. Єгипті
- D. Алжирі

3. Головні цілі санаторно-курортного лікування

- A. ліквідація або зменшення проявів патологічного процесу
- B. підвищення загальної активності
- C. тренування адаптаційних механізмів
- D. всі відповіді вірні

4. Острів-курорт, що має форму черепахи

- A. Беліз
- B. Муреа
- C. Фіджі
- D. Барбадос

5. Атмосферні фактори: температура повітря, атмосферний тиск, вологість повітря

- A. фізичні
- B. хімічні
- C. радіаційні
- D. телуричні

6. Природні умови, кількісно та якісно оцінені організаторами відпочинку та признані достатніми для розміщення санаторно-курортного закладу

- A. термальні води
- B. медична кліматологія
- C. рекреаційні ресурси
- D. мінеральні джерела

7. Фізико-географічний комплекс, який характеризує місцевість

- A. солярій
- B. пансіонат
- C. санаторій
- D. ландшафт

8. Пристосування організму людини до нових кліматичних умов

- A. рекреація
- B. акліматизація
- C. дієтотерапія
- D. інгаляція

9. Лікувальний вплив свіжого повітря

- A. акліматизація
- B. аеротерапія
- C. бальнеотерапія
- D. геліотерапія

10. Місцевість, що має природні лікувальні фактори та необхідні умови для їх використання з лікувально-профілактичною метою

- A. кліматотерапія
- B. курортна зона
- C. курорт
- D. курортна місцевість

Література:

1. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про туризм» від 18 листопада 2003 р. № 1282 // Урядовий кур'єр. - 2003. - 25 груд. (№ 244) С. 15-19.

2. Козловський Є. В. Правове регулювання туристичної діяльності: [навч. посіб.] / Є. В. Козловський. К. : Центр учбової літератури, 2015. 295 с.

3. Мальська М. П. Туристичний бізнес: теорія та практика: [навч. пос.] / М. П. Мальська, В. В. Худо. К. : Центр учбової літератури, 2007. 424 с.

4. Туристичне країнознавство. Європа: [навч. посіб.] / М. П. Мальська, М. З. Гамкало, О. Ю. Бордун. К. : ЦУЛ, 2009. 224 с.

5. Кусков А. С. Курортология и оздоровительный туризм / А. С. Кусков, О. В. Лысикова. Ростов на / Д : Феникс, 2004. 200 с.

6. Фоменко Н. В. Рекреаційні ресурси та курортологія : навч. посібник / В. Н. Фоменко. Київ : Центр навчальної літератури, 2007. 312 с.

Тема 13. «Лікувальні грязі. Природні лікувальні чинники: рідкісні і преформовані»

Форми контролю: усне опитування, понятійний диктант, індивідуальне тестування.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

- 1) пологість й мінеральні водойми;
- 2) хімічний склад лікувальних грязей;
- 3) мінеральні водойми;
- 4) санітарні зони;
- 5) механізм дії грязьових процедур на організм;
- 6) грязьові аплікації;
- 7) лікування озокеритом;
- 8) глина - універсальний лікувальний засіб;
- 9) цілющі властивості глини;
- 10) способи застосування глини.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Передчасне пошкодження шкіри, викликає інтенсивним і хронічним впливом сонячного світла

- A. танорексія
- B. фотостаріння
- C. фотарія
- D. атмосфера

2. Залежність стану організму від зміни метеорологічної ситуації

- A. метеопатія
- B. вологість
- C. стрес-фактор

D. тиск

3. Знаменитий вислів, який став початком розвитку курортної справи: «Справжня медицина – це природа, яка лікує, інша медицина – служанка природи» належить

- A. Гіппократ
- B. Авіценна
- C. Гомер
- D. Аристотель

4. Акліматизація

- A. лікувальний вплив свіжого повітря, насиченого солями, ефірними маслами і фітонцидами, на відкритій місцевості
- B. пристосування організму людини до нових кліматичних умов, а також географічних умов
- C. застосування винограду або виноградного соку з лікувальною метою
- D. бальнеологічна споруда біля виходу мінерального джерела на поверхню землі, призначена для проведення питного лікування мінеральними водами

5. Кліматичний сезон з 15 березня по 15 червня

- A. весняний
- B. зимовий
- C. осінній
- D. літній

6. Кліматичний сезон з 15 вересня по 15 грудня

- A. зимовий
- B. літній
- C. осінній
- D. весняний

7. Лікувальний кабінет, обладнаний апаратурою для проведення інгаляцій

- A. гідромасаж
- B. водолікарня
- C. інгаляторій
- D. курорт

8. Поглинання твердим тілом або рідиною будь-якої речовини з навколишнього середовища

- A. сорбція
- B. акліматизація
- C. мінералізація
- D. кріотерапія

9. Материкові грязі солоних озер знаходяться

- A. Стара Русса

- В. Саки
- С. Анапа
- Д. Мертве море (Ізраїль)

10. Сполучення ультразвуку з лікувальною гряззю

- А. пелофонотерапія
- В. кріопелоїдотерапія
- С. гальваногрязелікування
- Д. електрофорез

Література:

1. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про туризм» від 18 листопада 2003 р. № 1282 // Урядовий кур'єр. 2003. - 25 груд. (№ 244) - С. 15-19.
2. Фоменко Н. В. Рекреаційні ресурси та курортологія : навч. посібник / В. Н. Фоменко. Київ : Центр навчальної літератури, 2007. 312 с
3. Мальська М. П. Туристичний бізнес: теорія та практика: [навч. пос.] / М. П. Мальська, В. В. Худо. К. : Центр учбової літератури, 2007. 424 с.
4. Туристичне країнознавство. Європа: [навч. посіб.] / М. П. Мальська, М. З. Гамкало, О. Ю. Бордун. К. : ЦУЛ, 2009. 224 с.
5. Психологія туризму: [навч. посіб.] / О. П. Крупський, О. В. Шевяков, О. М. Ярошкевич, Н. О. Євдокимова. Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2015. 194 с.
6. Редько В. Є. Аналіз діяльності підприємств туризму: [навч. посіб.] / В.Є. Редько, К. А. Панасюк. Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2015. 242 с.

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Аеротерапія – це лікувальний вплив свіжого повітря, насиченого солями, ефірними маслами і фітонцидами, на відкритій місцевості.

Акліматизація – пристосування організму людини до нових кліматичних умов, а також географічних умов.

Ампелотерапія – застосування винограду або виноградного соку з лікувальною метою.

Бальнеологія – розділ курортології, що вивчає лікувальні мінеральні води, їх походження, фізико-хімічні властивості, вплив на організм при різних захворюваннях, такий, що розробляє показання до їхнього застосування на курортах і в позакурортних умовах.

Бальнеотерапія – методи лікування, профілактики і відновлення порушених функцій організму природними і виготовленими штучно мінеральними водами на курортах і в позакурортних умовах. Як науковий розділ відноситься до бальнеології.

Бальнеотехніка – галузь техніки і бальнеології, що забезпечує охорону природних бальнеологічних ресурсів (мінеральних вод і лікувальних грязей) від псування, виснаження і забруднення.

Бювет – бальнеологічна споруда біля виходу мінерального джерела на поверхню землі, призначена для проведення питного лікування мінеральними водами.

Ванни повітряні – одна з процедур аеротерапії і аеропрфілактики, полягає у використанні короточасного систематично повторюваного впливу відкритим повітрям на оголене тіло людини.

Ванни газові – лікувальні ванни з застосуванням перенасиченої газом води.

Ванни грязьові – лікувальні ванни, при яких тіло хворого занурюється у ванну, заповнену розведеною лікувальною гряззю.

Ванни лікувальні – лікувальні процедури. При яких оголеного хворого або частину його тіла поміщають у водне, повітряне або інше середовище.

Ванни мінеральні – лікувальні ванни, для яких використовують природньо або штучно виготовлені мінеральні води.

Ванни морські – лікувальні ванни з застосуванням морської води.

Ванни пісочні – лікувальні процедури, при яких використовується тепловий ефект нагрітого до 40-50°C піску.

Ванни радонові – лікувальні ванни, для яких використовують природні або штучно приготовлені радіоактивні мінеральні води.

Ванни сонячні – використання в лікувально-профілактичних цілях короточасного, систематичного повторюваного впливу сонячного опромінення на оголене тіло людини.

Водолікарня – медичний заклад для проведення процедур з використанням прісної води і штучно приготованої мінеральної води.

Вуглекислі мінеральні води – природні води, що мають різний іонний склад, мінералізацію і температуру і містять не менше 0,75 г/л вуглекислого газу.

Геліотерапія – це застосування сонячного випромінювання (загальні і місцеві сонячні ванни) з профілактичною та лікувальною метою.

Геліотерм – мінеральні озера, в яких мінералізація води і її температура значно збільшуються з глибиною.

Гідротерапія – зовнішнє застосування в лікувально-профілактичних цілях як прісної води так і мінеральної води.

Гідромасаж – лікувально-профілактична процедура, при якій одночасно впливають на тіло людини теплою водою і прийомами масажу.

Глинолікування – застосування деяких сортів глини в лікувальних цілях.

Грязелікування – метод лікування з використанням пелоїдів – лікувальних грязей різного походження, що застосовується на курортах і позакурортних умовах.

Грязі лікувальні (пелоїди)- опади різних водойм, торф'яні відкладення болот, виверження грязьових вулканів та інші природні утворення, що складаються з води, мінеральних та органічних речовин і являють собою однорідну пластичну масу.

Дієтичні продукти – це спеціалізовані продукти, які замінюють у харчуванні хворих традиційні продукти і відрізняються від них складом та (або) фізичними властивостями.

Дієтичне харчування – це лікувальне харчування хворої людини.

Дієтотерапія – метод лікування і профілактики хвороби, заснований на використанні спеціально підібраних харчових раціонів і певного режиму харчування.

Загальнопоширені природні лікувальні ресурси – ресурси, які зустрічаються в різних регіонах України, мають значні запаси та придатні для використання з метою лікування, медичної реабілітації та профілактики захворювань.

Загар – затемнення шкіри, яке виникає внаслідок утворення пігмента меланіна під впливом ультрафіолетового випромінювання.

Залісті мінеральні води – води різного іонного складу, в основному слабо або середньомінералізовані, що містять не менше 20 мг / л заліза.

Зрошення – лікувальна процедура, при якій на шкіру або слизову оболонку впливають мінеральною водою, яка струмує.

Інгаляторій – лікувальний кабінет, обладнаний апаратурою для проведення інгаляцій.

Інгаляція – лікувальна процедура; введення в організм лікарських речовин за допомогою їх вдихання.

Іодо-бромні мінеральні води – природні води, що містять не менше 5 мг / л іоду і не менше 25 мг / л бромну при різних мінералізації і температурі.

Кемпінг – літній табір для автотуристів, що забезпечує їх розміщення і культурно-побутове обслуговування.

Клімат – багаторічний режим погоди в певній місцевості; характеризується закономірною послідовністю метеорологічних процесів.

Кліматолікування – використання різних кліматичних чинників і особливостей клімату місцевості для лікування хворих.

Кліматотерапія – сукупність методів лікування, що використовують дозований вплив кліматопогодних факторів і спеціальних клімато-процедур на організм людини. Теоретичні основи кліматотерапії розробляє медична кліматологія.

Користувачі природних лікувальних ресурсів – юридичні і фізичні особи, що здійснюють розробку та використання природних лікувальних ресурсів на підставі ліцензій.

Кумисотерапія – застосування кумису з терапевтичною метою.

Курорт – місцевість, що має природні лікувальні фактори та необхідні умови для її використання з лікувально-профілактичною метою. Курорт, крім досліджених природних лікувальних ресурсів, спеціального обладнання для раціонального застосування курортних чинників (бурові свердловини, пункти грязевидобування та регенераційні басейни, лікувальні пляжі) і рекреаційних закладів, передбачає також наявність культурно-освітніх, спортивних, торгівельних та інших установ, а також транспортної доступності та інших умов, необхідних для нормальної життєдіяльності, активного і пізнавального відпочинку та лікування.

Курорт бальнеогрязовий – тип курорту, де в якості основних лікувальних факторів використовуються природні мінеральні води і лікувальні грязі.

Курорт бальнеокліматичний – тип курорту, де в якості основних лікувальних факторів використовуються клімат і природні мінеральні води.

Курорт бальнеологічний – тип курорту, де в якості основного лікувального чинника використовуються природні лікувальні води.

Курорт грязьовий – тип курорту, де в якості основного природного лікувального чинника використовуються лікувальні грязі.

Курорт кліматичний – тип курорту, де в якості основного лікувально-профілактичного фактора використовується клімат.

Курортна справа – сукупність усіх видів науково-практичної діяльності з організації і здійснення лікування та профілактики захворювань на основі використання природних лікувальних ресурсів.

Курортографія – розділ курортології, до якого належить опис місце розташування та природних умов курортів і курортних місцевостей з характеристикою їх лікувальних факторів, бальнеотерапевтичних, кліматотерапевтичних та інших закладів для лікування і відпочинку.

Курортна зона – курортний регіон з високою концентрацією здравниць, що об'єднані спільним курортним господарством: єдиними зонами (господарською, сели темною (житловою) та відпочинковою), спільним транспортним вузлом, спільним курортним парком і спільними курортними медичними об'єктами: водо- і грязелікарнями, питною галереєю, курортною поліклінікою, теренкурами (маршрутами дозованої ходьби) та ін.

Курортна агломерація – вища стадія розвитку курортної зони, при якій усередині її формуються курортні комплекси у вигляді курортних міст або великих курортних селищ, які об'єднані спільними курортними зв'язками.

Курортна місцевість – місцевість з природними факторами, сприятливими для укріплення здоров'я, лікування і профілактики захворювань.

Курортні фактори – природні фактори, що використовуються з метою профілактики, терапії та медичної реабілітації хворих на курортах і в курортних місцевостях.

Курортологія – медична наукова дисципліна, що вивчає цілющі властивості природних фізичних чинників, характер їх дії на організм людини, можливості їх застосування з лікувальними і профілактичними цілями на курортах та у позакурортних закладах, що розробляє показання і протипоказання для санаторно-курортного лікування і методи застосування курортних факторів при різних захворюваннях.

Ландшафтотерапія – умовно виділений метод курортного лікування, при якому використовується благотворний вплив на організм перебування людини в місцевості з гарним пейзажем.

Лікувально-оздоровча місцевість – територія, що володіє природними лікувальними ресурсами і придатна для організації лікування та профілактики захворювань, а також для відпочинку населення.

Лікувальна фізкультура – метод лікування, заснований на використанні фізичних вправ, широко застосовується в санаторно-курортних умовах з метою зміцнення здоров'я, лікування та попередження хвороб.

Лиманотерапія – комплекс лікувальних процедур, що включають купання в лимані, ванни з лимановою ропою і застосування лиманних грязей в умовах їх природного нагрівання.

Масаж – механічний вплив на тіло руками або масажним апаратом.

Мінеральні води – підземні води, що характеризуються підвищеним вмістом біологічно активних мінеральних компонентів і володіють специфічними фізико-хімічними властивостями.

Мінеральні джерела – природні виходи мінеральної води на земну поверхню.

Медична кліматологія – прикладний розділ на стику кліматології і медицини, що вивчає вплив кліматопогодних факторів на організм людини в умовах трудової діяльності і відпочинку, методи їх використання в лікувально-профілактичних цілях.

Медичний (бальнеологічний) висновок – це висновок, зроблений на підставі медико-біологічних та інших спеціальних досліджень складу та властивостей природних лікувальних ресурсів про можливість їх використання з метою лікування, медичної реабілітації та профілактики захворювань.

Особливо цінні та унікальні природні лікувальні ресурси – ресурси, які рідко (не часто) зустрічаються на території України, мають обмежене поширення або невеликі запаси у родовищах та є особливо сприятливими і ефективними для використання з метою лікування, медичної реабілітації та профілактики захворювань.

Пансіонат – оздоровчий заклад типу будинку відпочинку з менш регламентованим режимом, призначене для відпочинку практично здорових людей на курорті або в приміській зоні відпочинку.

Пляж лікувальний – ділянка узбережжя моря, озера, річки, обладнана для проведення лікувально-профілактичних кліматичних процедур і купання під спостереженням медичного персоналу.

Погода – фізичний стан атмосфери в певному місці в даний момент часу.

Природні лікувальні ресурси – мінеральні води, лікувальні грязі, ропа лиманів і озер, лікувальний клімат, інші природні об'єкти та умови, що використовуються для лікування і профілактики захворювань і організації відпочинку. Лікувальні властивості природних об'єктів і умов встановлюються на підставі наукових досліджень, багаторічної практики і затверджуються органом виконавчої влади, що відає питаннями охорони здоров'я.

Псаммотерапія – метод лікування нагрітим сонцем піском у вигляді пісочних ванн.

Радіоактивні мінеральні води – природні або штучно виготовлені води, які містять радіоактивний хімічний елемент радон.

Рекреація – поняття, що охоплює всі види відпочинку, у т.ч. санаторно-курортне лікування та туризм.

Ропа – вода мінеральних озер, лиманів і штучних водойм, що представляє собою насичений сольовий розчин.

Санаторій – медичний заклад, в якому в лікувально-профілактичних цілях використовують природні фактори в поєднанні з фізіотерапією, дієтотерапією, лікувальною фізкультурою та іншими методами лікування.

Санаторно-курортне лікування – вид лікувально-профілактичної допомоги, що надається в спеціалізованих стаціонарних установах і заснований на використанні головним чином природних лікувальних факторів.

Сапропелі – мулові відкладення головним чином прісних водойм, що містять велику кількість органічних речовин, використовуються на курортах для грязелікування.

Солярій – спеціально обладнаний майданчик для проведення сонячних ванн.

Спелеотерапія – метод лікування тривалим перебуванням в умовах своєрідного мікроклімату печер, шахт, гrotів, соляних копалень.

Сульфідні мінеральні води – природні води різної мінералізації та іонного складу, які містять понад 10 мг / л загального сірководню.

Таласотерапія – лікування морськими купаннями, зануренням, обтиранням морською водою, використанням клімату морського узбережжя.

Термальні води – підземні води з температурою від 20 С і вище.

Теренкур – метод санаторно-курортного лікування дозованими (дистанція, темп ходьби) сходженнями по розмічених маршрутах.

Торф лікувальний – природні відклади, що складаються з продуктів неповного розпаду болотних рослин в умовах надмірного зволоження і ускладненого доступу повітря.

Хлоридні натрієві мінеральні води – природні води різних іонного складу, мінералізації і температури з перевагою іонів хлору і натрію.

Навчальне видання

Богатирьова Галина Андріївна, к.п.н., доцент

Кафедра туризму та країнознавства

КУРОРТНА СПРАВА

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни

Зведений план 2019 р., поз. № __
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського
50005, Дніпропетровська обл.,
м. Кривий Ріг, вул. Трамвайна, 16б.